

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ БУДІВНИЦТВА, МІСТОБУДУВАННЯ І ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

РЕКОМЕНДАЦІЇ

круглого столу:

"Розвиток територій. Актуальні проблеми містобудування"

20 березня 2019 року

м. Київ, вул. М. Грушевського, 5, конференц-зал

У "круглому столі" взяли участь народні депутати України, представники Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Асоціації міст України, органів місцевого самоврядування, провідні експерт та науковці.

1. Передумови та проблеми

За часи незалежності в Україні докорінно змінилися економічні і соціальні умови розвитку суспільства, в країні діють принципово інші механізми залучення інвестицій, які на пряму пов'язані з містобудівною діяльністю.

Соціально-економічне і територіальне планування взаємопов'язані і складають єдину систему планування розвитку територій. Доля просторового планування є складовою соціально-економічного планування, так само, і частка соціально-економічного планування входить до територіального планування. Управління економікою реалізується через управління відповідною територією і об'єктами нерухомості.

Сучасне територіальне планування нашої країни має базуватися на загальних міжнародних принципах по створенню умов для щасливого життя людина у безпечному середовищі, які викладені у Новій програмі розвитку міст (ООН – Хабітат, Quito, 17-20 October 2016) та Хартії неперервного міського розвитку (Лейпцизькій хартії).

Формулювання стратегічних завдань для досягнення цієї мети повинні визначати наближення до підходів, продекларованих у світових та загальноєвропейських документах, визнання забезпечення загальнолюдських цінностей та потреб пріоритетом сталого розвитку, неможливість створення корупційних схем.

За минуле десятиріччя зроблено помітні кроки України до загальноєвропейської інтеграції, які вимагають подальших і конкретних дій на всіх рівнях. Стратегічна мета передбачає створення оновленої концепції європейської інтеграції для якнайшвидшого входження України до європейських структур. Однією з перспективних форм цього процесу є співпраця на рівні регіонів та територіальних громад, зокрема, налагодження

територіально-просторових взаємозв'язків із територіальними громадами сусідніх європейських країн.

Просторове територіальне планування – один із головних інструментів входження в Європу. Саме тому нагальною необхідністю є наблизити українське "містобудівне планування" до принципів "просторового планування" європейських країн.

Для цього необхідним є внесення зміни до містобудівного законодавства в частині просторового територіального планування з урахуванням об'єднаних територіальних громад, а також перегляду системи планування розвитку територій, формування такої системи, яка охоплювала б усі рівні адміністративно-територіального устрою: формулювання мети та визначення державних пріоритетів на національному рівні, встановлення пріоритетів для досягнення цілей на регіональному рівні з подальшою конкретизацією та деталізацією їх на місцевому рівні – у містах, селах, селищах, об'єднаних територіальних громадах та, за потреби, реалізації спільних проектів.

Порядок денний ООН у галузі сталого розвитку на період до 2030 року закликає до вирішення проблем, пов'язаних з істотним посиленням урбанізації.

Українські міста мають величезний потенціал для розвитку країни, але цей потенціал не використовується належним чином.

Державна політика у сфері містобудівної діяльності має бути спрямована на формування безпечного і комфортного середовища для людини, забезпечення високих стандартів проживання, створення ефективних фінансово-економічних, технічних, організаційних і правових механізмів для вдосконалення соціально-економічного та просторового розвитку держави, регіонів, об'єднаних територіальних громад та населених пунктів.

Для успішної реалізації зазначеної державної політики потрібно не тільки прийняття відповідних законодавчих і нормативно-правових актів, а перш за все, вироблення системних соціально-економічних та правових підходів до комплексного регулювання відносин у сфері просторового розвитку з метою створення балансу різних інтересів, які існують у суспільстві.

На жаль, непоодинокими сьогодні є випадки, коли органи місцевого самоврядування, мотивуючі свої рішення бажанням сприяти бізнесу та розвитку економіки, фактично руйнують планувальну структуру населених пунктів, перетворюючи їх на "кам'яні джунглі" без належної інфраструктури, об'єктів обслуговування, достатньої кількості місць прикладання праці, знищують екосистему та культурну спадщину.

Така відсутність чіткої політики в містобудівній сфері призводить до хаотичної забудови населених пунктів, появи цілої низки дисгармонійних об'єктів; центри та історичні райони населених пунктів ущільнюються непривабливими висотними будинками, околиці забудовуються потворними багатоповерховими стінами, а відтак – міста безповоротно втрачають своє архітектурне обличчя; створюється нездорове та некомфортне середовище для людини.

Багато в чому такий стан спричинений відсутністю кваліфікованих фахівців в галузі просторового планування в країні, зокрема, професійних кадрів в органах місцевого самоврядування.

Відсутність школи підготовки головних архітекторів для місцевих органів самоврядування призводить до того, що ці посади займають іноді спеціалісти без відповідної кваліфікації та освіти, або з архітектурною освітою, але без досвіду державного управління.

Якість розроблення документації з просторового планування (містобудівної документації) часто досить низька.

2. Можливі шляхи законодавчого вирішення зазначених проблем (проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" (реєстр. № 6403)

Усунення багатьох зазначених проблем містобудівного розвитку пропонується вирішити у законопроекті реєстр. № 6403, який зокрема передбачає:

- запровадження нових підходів при розробленні документації з просторового планування (містобудівної документації), удосконалення її структури та забезпечення переходу від простого розподілу території за функцією до планування процесів розвитку територій з урахування ресурсів у часі;
- закріплення провідного значення документації з просторового планування (містобудівної документації) у врегулюванні розвитку населених пунктів і територій;
- проведення комплексної експертизи для всіх видів документації з просторового планування (містобудівної документації);
- розмежування функцій державних органів влади та органів місцевого самоврядування при розробленні, затвердженні та реалізації документації з просторового планування (містобудівної документації);
- запровадження нового виду документації з просторового планування (містобудівної документації) на місцевому рівні – плану об'єднаної територіальної громади;
- розширення повноважень органів місцевого самоврядування в прийнятті рішень щодо планування територій шляхом введення місцевих

правил регулювання забудови, які мають встановити порядок регулювання забудови та іншого використання територій і об'єктів у населених пунктах, на територіях об'єднаних територіальних громад;

- забезпечення доступності та публічності документації з просторового планування (містобудівної документації) через Державний реєстр документації з просторового планування (Реєстр просторового планування) на офіційному веб-сайт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури та містобудування;

- запровадження реального зв'язку програм соціально-економічного розвитку із документацією з просторового планування (містобудівною документацією);

- створення прозорого, ефективного та неконфліктного механізму урахування громадських інтересів при розробленні документації з просторового планування (містобудівної документації);

- вирішення проблем узгодженості земельного та містобудівного законодавства шляхом розроблення класифікатора функціонального призначення територій, узгодженого із класифікатором цільового призначення земельних ділянок;

- створення механізму забудови окремих земельних ділянок в існуючій забудові;

- забезпечення розроблення галузевих схем;

- вирішення проблем узгодженості пам'яткоохоронного і містобудівного законодавства, зокрема, визначення історико-архітектурного опорного плану як вихідних даних для розроблення документації із просторового планування (містобудівної документації).

Поряд з цим, потребують подальшого врегулювання й інші питання містобудівної діяльності, законодавче вирішення яких не передбачено законопроектом 6403:

- не врегульовано питання градації містобудівних умов і обмежень для різних об'єктів (для житла, промисловості тощо) і для різних населених пунктів (залежно від розміру, характеру економічного розвитку та природних ресурсів тощо);

- не врегульовані питання контролю за розробленням та реалізацією документації з просторового планування (містобудівної документації);

- не визначено відповідальність за відповідність документації з просторового планування (містобудівної документації) законодавству, будівельним нормам та документації з просторового планування вищого рівня;

- не врегульовані питання комплексної містобудівної реконструкції (кварталів, мікрорайонів, інших територій), комплексної забудови та реабілітації містобудівного середовища;

- не запроваджено реальне страхування в містобудівній діяльності тощо.

3. Рекомендації "круглого столу" за результатами обговорення актуальних проблем містобудівної діяльності та просторового планування

1. Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства:

1) підготувати, з урахуванням пропозиції органів місцевого самоврядування, та внести на розгляд Верховної Ради України у II читанні проект Закону реєстр. № 6403;

2) забезпечити розгляд на Комітеті внесених до Верховної Ради України законопроектів, спрямованих на подальше вдосконалення містобудівного законодавства.

2. Кабінету Міністрів України:

1) врегулювати питання забезпечення території України єдиною топографічною основою у цифровому форматі для розроблення документації з просторового планування (містобудівної документації), ведення Державного містобудівного кадастру та створення Реєстр просторового планування;

2) розглянути можливість забезпечення першочергового фінансування створення єдиної геоінформаційної системи;

3) забезпечити затвердження Єдиного класифікатора функціонального призначення територій та цільового призначення земельних ділянок;

4) забезпечити першочергове фінансування розроблення документації з просторового планування (містобудівної документації) та проектної документації за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, коштів, що отримані від Європейського Союзу в рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України;

5) забезпечити чітку відповідність положень підзаконних нормативно-правових актів, будівельних норм і правил нормам діючого містобудівного законодавства.

3. Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства:

1) забезпечити кодифікацію містобудівного законодавства шляхом розроблення та внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Містобудівного Кодексу України;

2) визначити порядок розроблення та склад розділу "Охорона навколишнього природного середовища (Оцінка екологічних умов просторового планування)" для різних видів документації з просторового планування (містобудівної документації);

3) визначити структуру та зміст звіту про стратегічну екологічну оцінку для різних видів документації з просторового планування (містобудівної

документації) за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

4) забезпечити здійснення контролю за розробленням та реалізацією документації з просторового планування (містобудівної документації), забезпечити відповідність документації з просторового планування (містобудівної документації) законодавству, будівельним нормам та документації з просторового планування вищого рівня;

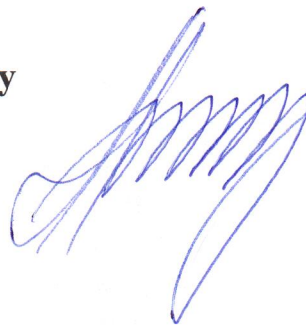
5) забезпечити підготовку кваліфікованих кадрів – головних архітекторів для органів місцевого самоврядування.

4. Органам місцевого самоврядування:

1) забезпечити розроблення та затвердження документації з просторового планування (містобудівної документації) на місцевому рівні;

2) після набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" (реєстр. № 6403) забезпечити розробку місцевих правил регулювання забудови з включенням затверджених планів зонування як їх графічної частини.

Перший заступник голови Комітету

Д. Й. Андрієвський